

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Narocnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din, za inozemstvo: 210 Din - Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. - Dopisi se ne vračajo Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953 - Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 12. marca 1935.

Štev. 29.

Prava jugoslovanstva

Od osvobođenja že neprestano debatiramo in razpravljamo o jugoslovanstvu, a še vedno niso pojmi razčiščeni, kakor je z vso pravico ugotovil notranji minister Velimir Popović v svojem pomembnem sobotnem govoru po radiu. Opozoril je, da je jedro jugoslovanstva misli v tem, da se krepki vse, kar more utrditi jugoslovanstvo skupnost. Ta pa sestoji v tem, da hoče vsak Srb le to, kar je dobro tudi za Hrvat in Slovenca in zato je dober Jugoslovan le tisti, ki je v sebi spravil v sklad in popolno harmonijo interese srbstva, hrvatstva in slovenstva.

Ni pa odločilne važnosti le tako ideološko pravilno pojmovanje jugoslovanstva, temveč treba je tudi pravilno delati za utrditev jugoslovanstva misli. V tem pogledu pa se je pri nas prav posebno težko grešilo. Pozabljalo se je, da je dobra notranja organizacija državnega in narodnega življenja odločilne važnosti za utrditev narodne misli. Zato mora biti skrb za dobro državno upravo na prvem mestu. Upravni sistem mora na eni strani zagotoviti vse osnovne in življenjske interese države, na drugi strani pa mora tudi upoštevati vse važnejše pokrajinske interese. V ta namen pa je treba gledati tudi na to, da bo država tehnično dobro organizirana, da bodo vsi kraji države med seboj dobro zvezani, da se morejo medsebojno dopolnjevati. Naš glavni cilj mora biti, da Jugoslavijo notranje tako dvignemo, da bo mogla v vsem obsegu izpolnjevati svojo veliko in zgodovinsko misijo.

V boju za ideološka gesla pa se je pri nas pozabljalo, da je tudi najboljša ideološka rešitev le plovčarska, če se ne more opreti na dobro upravo in na dobro organizacijo državnega in narodnega življenja. Brez pretiravanja moremo reči, da je ves jugoslovanški notranji problem nastal ne toliko zaradi ideoloških nasprotstev, kakor pa zaradi težkih napak, ki jih je kar sipala na debelo naša uprava. Te napake so rodile in povzročale odpor, zaradi teh napak je trpelo vse naše narodno in državno življenje in te napake so poostriale naše notranjo krizo v tej meri, da je mogla le še šestojanuarska operacija pomagati.

Zato je brez vsebine vsako jugoslovanstvo, ki nima na svojem praktičnem programu kot prvo točko: boj za zboljšanje uprave. Birokratizmu je treba napovedati boj do skrajnosti in ne samo napovedati, temveč ga tudi izvajati. A ne samo birokratizmu v državni upravi, temveč tudi v vseh samoupravnih in v vseh javnih korporacijah.

Nobenega pravega uspeha pa ne more imeti boj proti birokratizmu, če se ne izvede na široko dekoncentracija, če se z njo ne omogoči sodelovanje zasebne iniciative pri javni upravi. Ne z deklariranim jugoslovanstvom, temveč s praktičnim dokazom, da daje dobra ureditev našega državnega in narodnega življenja slehernemu Jugoslovanu maksimum tega, kar mu svobodna država sploh dati more, se utrjuje jugoslovanstva misel.

Na tem stališču so bili gospodarski krogi vedno in zato so vedno opozarjali na odločilno važnost praktičnega dela in nujnost reševanja gospodarskih vprašanj, ker se more le na ta način doseči blagostanje naroda. Da je bilo to njih stališče pravilno, se sedaj z govorom notranjega ministra tudi oficialno potrjuje. Zato pa tudi pričakujemo, da se bodo v polnem obsegu začeli upoštevati predlogi gospodarskih krogov za zboljšanje naše uprave in da se bo po načrtu in sistematično začela voditi zdrava gospodarska politika.

Ustvarimo slehernemu Jugoslovanu pogoje za njegovo ekzistenco, skrbimo za njegovo blagostanje in jugoslovanstvo

Proti birokratizaciji soc. zavarovanja

Zagrebske gospodarske in stanovske organizacije proti delovanju SUZOR-a

Zadnji »Jug. Lloyd« poroča o rezultatu zagrebske ankete gospodarskih in stanovskih organizacij glede delovanja SUZOR-a. Uvodoma svojega poročila naglašja, da nihče ne nasprotuje delavskemu zavarovanju, da pa z delovanjem SUZOR-a niso zadovoljni ne delodajalci in ne delojemalci. Na vseh zborovanih gospodarskih ljudi se stalno čujejo pritožbe proti delovanju SUZOR-a, posebno odločno pa je nastopil v zadnjem času proti temu poslovanju inž. Teodor Hofmann. Njegove javne kritike niso vzbudile le velike pozornosti v javnosti, temveč tudi odobravanje, pri prizadevanjih pa seveda veliko nejevoljo. Inž. Hofmann je v tej zadevi predložil zagrebski zbornici za trgovino in industrijo tudi obširno poročilo, v katerem je zlasti opozarjal na birokratski sistem, ki vlada v okroženem ko tudi v osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Ostro pa je tudi grajal, ker je vsako pravo delo v osrednjem uradu onemogočeno, ker se tudi največja in najvažnejša vprašanja rešujejo z navadnim preglasovanjem.

Na podlagi tega referata je sklicala zagrebska inženjerska zbornica dne 6. marca anketo, katere so se udeležili zastopniki zdravniške, lekarnarske in obrtniške zbornice, združenja trgovcev in združenja obrtnikov. Ni se pa udeležila ankete trgovsko-industrijska zbornica, ker da niso na dnevnem redu tako važna vprašanja, ki bi se morala reševati na anketi, temveč so ta vprašanja le notranja zadeva SUZOR-a. (Ta motivacija postaja razumljiva z ozirom na drugo pripombo »J. L.«, da je imel skoraj vseh zadnjih osem let odločilen vpliv v SUZOR-u g. Marko Bauer, ki je gen. tajnik združenja industrialeev, ki ne uvideva, kako inkompatibilno je, da je on kot gen. tajnik vseh industrijcev v upravi nekaterih industrij, ki so večinoma tuja podjetja. Zaradi tega je tudi velik del industrijcev z njegovim delom nezadovoljen.)

Po poročilu »Jug. Lloyd« je omenjeni anketi predsedoval predsednik inž. zbornice Ralley, ki je uvodoma poročal o ciljih ankete. Naglasil je, da so delodajalci Zagreba, ko tudi iz vseh drugih mest, zainteresirani na tem, kako se posluje v

osrednjem uradu in kako se razvija socialno zavarovanje. Konstatira, da se to poslovanje razvija nasprotno interesom delodajalcev. Prečitana je bila nato cela vrsta referatov in v teh referatih so bili navedeni razni očitki proti delu uradov. Vsi govorniki so poudarjali, da je treba napraviti sedanjemu stanju v socialnem zavarovanju konec, ker je resna nevarnost, da more to stanje omajati temelje socialnega zavarovanja.

Tekom konference se je nadalje ugotovilo, da so na delu tudi neke temne sile, ki dirigirajo socialno zavarovanje in da je treba te temne sile odstraniti.

Koncem ankete je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri je bilo sklenjeno, da se akcija vseh zagrebskih strokovnih društev in zbornic razširi na vse druge slične organizacije v Jugoslaviji, da bo borba proti birokratizaciji socialnega zavarovanja tem obsežnejša in s tem tudi tem uspešnejša.

V resoluciji se nadalje zahteva, da se izpremeni ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavstva ter vseh njegovih krajevnih organov, tem bolj, ker že poteka njih triletni mandat.

Poleg tega se zahteva, da se izvedejo po zakonu volitve v te ustanove, v kolikor pa to ne bi bilo mogoče, da minister za soc. politiko in narodno zdravje v dogovoru z delodajalskimi organizacijami določi delegate za ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in vseh njegovih krajevnih organov.

Ta resolucija bo izročena g. ministru za soc. politiko in narodno zdravje. Na anketi zastopane stanovske organizacije in zbornice pa so izvolile posebni izvršilni odbor, ki bo stopil v stik z drugimi strokovnimi in stanovskimi zbornicami in društvi v državi, da se izvede skupna akcija proti birokratizaciji socialnega zavarovanja in za njegovo reformo v smislu zahtev in potreb tako delojemalcev ko delodajalcev.

Nobenega dvoma ni, da se bodo tej akciji pridružile vse organizacije delodajalcev v Sloveniji.

Zahtevamo železnico Št. Janž-Sevnica

Mogočna manifestacija Posavja na velikem zborovanju v Sevnici

Po mogočnem zborovanju v Trebnjem je prišlo še bolj mogočno zborovanje v Sevnici, ko je skoraj 3000 ljudi iz vsega Posavja soglasno zahtevalo, da bodi prvi sad enomilijardnega kredita za javna dela zgraditev železnice Št. Janž-Sevnica. Prestara pa je ta že z zakonom sankcionirana zahteva, da bi se smelo z njenim uresničenjem še količkaj odlašati, temveč takoj je treba razpisati licitacije za oddajo del, da bo še letos ta kratka, a gospodarsko, strateško in prometno tako pomembna železnica dograjena. Glasno in z vsem poudarkom je to zahtevo izrekel narod in njegova volja naj se zgodi!

Sijajno je bilo pripravljeno in organizirano nedeljsko zborovanje v Sevnici, kar je zasluga agilnega pripravljalnega odbora v Sevnici z županom Trupejem in vedno agilnim postajenačelnikom Milestom na čelu, a obenem tudi jasen dokaz, da se vse ljudstvo zaveda važnosti nove železniške zveze s Št. Janžem in da vse Posavje to železnico tudi z vso energijo zahteva. Zato je bila tudi nedeljska manifestacija v Sevnici tako veličastna in močna, da je treba k njej vsemu našemu Posavju kar čestitati.

blem bo rešen v celoti in popolnoma in niti ena centrifugalna sila ne bo več mogoča. Samo to je pravo jugoslovanstvo in pravo delo za napredek Jugoslavije.

Veliki trg v Sevnici je bil kljub slabemu vremenu in snegu prenapolnjen naroda, ko je otvoril shod sevnikiški župan g. Trupej, ki je pozdravil vse navzočne, zlasti pa zastopnike oblasti srezna načelnika Čuša in Polklukarja, zastopnike gospodarskih organizacij: predsednika ljubljanske Zbornice Ivana Jelačina, podpredsednika zagrebske trg.-ind. zbornice Jakila, gen. tajnika Zveze industrijcev inž. Milana Šukljeta, dekana Kurenta, inž. Zupančiča, zastopnike tiska in druge.

Pred desetimi leti bi se morala zgraditi že železnica Št. Janž-Sevnica in zato zahtevamo danes, da se ta železnica prične graditi takoj.

Zborovanje so pozdravili pismeno ali brzojavno: minister dr. Marušič, ki izjavlja, da bo z vsemi silami podpiral akcijo za takojšnjo zgraditev železnice, ban dr. Dinčič, načelnik dolenskih železnice bivši dež. glavar Šuklje, predsednik Zveze industrijcev v Zagrebu Arko, ljubljanski župan dr. Ravnihar, podžupan Jare, predsednik Zveze industrijcev Drag. Hribar, novomeški župan dr. Režek, višnjegorski župan Erjavac, občina Trebnje, bivši poslanci Kline in Urek itd.

Kot prvi je nato govoril predsednik Zbornice Ivan Jelačin. Pozdravlja vse zborovalce in se zahvaljuje vsem za njih živo zanimanje za novo že-

Občni zbor

»Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani«

bo v petek, dne 15. marca 1935 ob 10. uri v veliki dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 27., I. nadstr., z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 14. in 15. pravil).
6. Slučajnosti.

leznico. Kakor je že poudaril na velikem shodu v Trebnjem, je poudaril, da je akcija za zgraditev nove železnice absolutno nepolitična in samo gospodarska, ki jo vodijo gospodarski ljudje, ker je politični niso izvedli. Ze pred 10 leti bi se morala ta železnica zgraditi. Takrat je bila ta progja, ki je sestavni del zveze Slovenije z morjem, uzakonjena in z Blairovim posojilom je bil dan denar za zgraditev te proge, a ta denar se je uporabil za druge namene. S tem odgovorom, ki smo ga dobili na svojo zahtevo od bivšega predsednika vlade, pa se ne moremo zadovoljiti, ker mi hočemo, da na tej svoji zemlji gospodarsko napredujemo, da imamo prometne zveze, ki jih neobhodno potrebujemo. Zato zahtevamo, da se najde teh 37 milijonov, kolikor bi jih po proračunu zahtevala gradnja železnice Št. Janž-Sevnica in zahtevamo, da se ta denar najde tudi brez ozira na enomilijardni kredit za javna dela že iz proračunskih sredstev. Kot pošteni in dobri davkoplačevalci, ki vedno in točno plačujemo državi davke, imamo od nje regres, da tudi ona izpolni svoje obveznosti do nas, tembolj če so te že zahteva zakona. Težka krivica se je zgodila, ker se je za to železnico namenjeni denar porabil za druge namene in ta krivica se mora sedaj popraviti. Pri tem vprašanju, kjer gre le za borih 18 km nove železnice, ne smemo odnehati in moramo zahtevati, da se prične z gradnjo te železnice takoj.

Iz Beograda tudi že prihajajo ugodna poročila, da se bo naša zahteva tudi izpolnila. Tako se poroča, da so v program najnujnejših javnih del, ki se morajo začeti že letos, sprejete proge Varaždin-Koprivnica, Št. Janž-Sevnica in Bileče-Niški v Črni gori.

Naša dolžnost pa je, da gledamo na to, da se bo ta program letos tudi že uresničil. Vsi pogoji za to so dani. Vsa progja je trisirana in ni treba drugo, ko takoj razpisati dela in graditev proge se more takoj pričeti.

Tudi pri tej priliki pa je treba poudariti, da je železnica Št. Janž-Sevnica le prva etapa naše stare in temeljne zahteve, da mora po Rapallu od morja odrezana Slovenija dobiti svojo novo zvezo z morjem. Zato z nezmanjšano silo poudarjamo še naprej zahtevo, da se mora zgraditi železnica Kočevje-Sušak, da bo Slovenija zvezana z morjem. (Viharno odobravanje.)

V imenu zagrebske trg. industr. zbornice je njen podpredsednik Julij Jakil izjavil, da se zagrebska zbornica v polnem obsegu pridružuje zahtevi zborovalcev. Potrebna so nam nova gospodarska pota in naravnost čuditi se moramo, da ta kratka, a tako važna progja še ni bila zgrajena. V zadnjih 17 letih je bilo pri nas zgrajenih le 19 km novih prog in že samo to dokazuje upravičenost zahteve po takojšnji graditvi železnice Št. Janž-Sevnica.

Kot tretji je govoril član akcijskega odbora

inž. Fran Zupančič:

Stara je že naša zahteva po železnici Št. Janž-Sevnica in pred kratkim sem govoril z novinarjem, ki mi je dejal, da je v teh 16 letih, odkar se borimo za novo železnico, napisal gotovo že 80 člankov. Tako se leta in leta že borimo za to železnico, ki je bila po vrhu že uzakonjena in za njo tudi že

pripravljen denar. Po pravici moramo zato reči, da nas spominja zgodovina te naše borbe na povest o jari kači in steklem polžu. Če smo hoteli kot otroci slišati povest o jari kači, se nam je reklo, da je ta povest dolga in dogočasna, če smo pa želeli izvedeti povest o steklem polžu, pa se nam je reklo, da je silno kratka in žalostna. Povest o jari kači je naša borba za zvezo Slovenije z morjem, povest o steklem polžu pa naš boj za del te zveze, za našo železnico St. Janž—Sevnica.

Kakor Tantal valimo skalo na vrh gore, ko pa smo jo z uzakonjenjem zveze Slovenije spravili na vrh, pa se je zvalila zopet navzdol. In začetni moramo z delom znova.

Toda nismo pozabili, da je bil denar za to železnico že dobljen in kot dobri davkoplačevalci čuvamo ta ček in ne bomo odnehali, da bo ta ček tudi plačan in popravljen na krivica, ki se nam je zgodila, ko je bil ta denar porabljen za druge namene.

Ves svet nas zavida za našo lepo in dolgo morskobalo. Toda mi se za to obalo ne brigamo in ne skrbitmo, da bi imeli tudi dobre zveze s to obalo in s tem dostop na tuje trge, ki jih nujno potrebujemo, ker morejo samo novi tuji trgi dvigniti ceno kmetijskih pridelkov.

Od 600 km novih železnic, ki so bile zgrajene po vojni, se je zgradilo pri nas le 2 odstotka teh železnic in tudi zato imamo vso pravico, da zahtevamo takojšnjo izvedbo naše stare zahteve.

Sestnajst let se že borimo za zvezo Slovenije z morjem in za njen sestavni del železnico St. Janž—Sevnica, ki ni le v interesu Dravske, temveč tudi Savske banovine.

Zato moremo tem manj od te zahteve odstopiti, temveč jo bomo ponavljali z vedno večjim poudarkom, dokler ne bo izvedena. (Glasno odobravanje.)

Nato je velikopotezno govoril o potrebi nove železnice inž. Milan Šuklje, o njegovem govoru pa bomo poročali prihodnjic, nato pa še dekan Kurent iz Leskovca pri Krškem, ki je zlasti poudaril, da je Dolenjska gospodarsko zaostala le zato, ker je odrezana od sveta, ker nima dobrih železniških zvez.

Po soglasnem sprejetju resolucije je zaključil župan Trupej mogočno zborovanje ter apeliral na vlado, da dvigne revno Posavje iz bede in mu zgradi prepotrebno železniško zvezo.

Skupščina Narodne banke

Pod predsedstvom guvernerja dr. Radosavljevića je bila v nedeljo dopoldne letna skupščina delničarjev Narodne banke. Po konstataciji sklepčnosti skupščine in imenovanju zapisnikarjev se je guverner v lepih besedah spominjal mučeniške smrti viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja ter pozval vse zborovalce, da počaste njegov spomin z enominutnim molkom. Po enominutnem molku je zaključil guverner svoj spominski govor z vzklikom: Večna slava spominu velikega kralja! na kar so zborovalci odgovorili s trikratnim vzklikom: »Slava mu!«

Guverner dr. Radosavljević se je nato spominjal petdesetletnice Narodne banke, ki je važen jubilej ne le za banko, temveč za vse naše narodno gospodarstvo. Uprava je izdala v proslavo tega jubileja veliko spominsko delo o dosedanjem poslovanju Narodne banke. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli Narodni banki do njene sedanje višine ter se koncem svojega govora spomnil tudi vseh že umrlih ustanovnikov in članov uprave ter nadzorstvenega sveta Narodne banke.

Nato je bila prečitana pismena čestitka finančnega ministra dr. Stojadinovića, ki v svojem pismu med drugim pravi:

Zgodovina Narodne banke je v veliki meri tudi zgodovina našega narodnega gospodarstva. Ustanovljena v času začetka naše kreditne organizacije od rodoljubov, se je razvijala naša emisijska banka v silnem razvoju in skušala vedno, da spravi v sklad osnovna načela delavnosti emisijskega zavoda s potrebami krajevnih gospodarskih razmer.

Ko je Narodna banka dovršila svojo zgodovinsko nalogo v kraljevini Srbiji, je bila temelj za ustanovitev emisijske banke za našo veliko Jugoslavijo. V znatni meri je kot taka pripomogla h konsolidaciji naših gospodarskih razmer in ureditvi naših državnih finar. Z zahvalo ji zato čestita kot finančni minister k njenemu pomembnemu jubileju.

Nato je podal prvi direktor Narodne banke dr. Protić kratek pregled o lanskem poslovanju banke, ker je bilo tiskano poročilo o tem delovanju razdeljeno med del-

Po skupnem kosilu v gostilni »Triglav« je bila še kratka seja akcijskega odbora, na kateri je bilo sklenjeno, da se z živahno akcijo pospeši gradnja železnice in da se v ta namen pošlje velika deputacija v Beograd, ki naj doseže, da se takoj prične z gradnjo.

Narod je izpregovoril na shodu v Sevnici in izpregovoril je tako, da je njemu v čast in s takšnim poudarkom, da moremo z vsem upravičenjem upati, da postane železnica St. Janž—Sevnica še letoš resnica.

Resolucija sevnške manifestacije se glasi:

»Kraljevska vlada se opozarja na neodložljivo potrebo nujne zgraditve proge St. Janž—Sevnica, ki bo vezala glavno progo Zagreb—Zidani most z dolenjskimi železnicami. Ta proga ni samo največjega pomena za ves štajerski in dolenjski del Dravske banovine in za sosednjo Savsko banovino, marveč je tudi izredne važnosti za nadaljnji razvoj prometa k Jadranskemu morju. To je edini projekt zveze med dolenjskimi železnicami in glavno progo Zagreb—Zidani most, ki prihaja tako iz gospodarskih kakor tudi iz tehničnih vidikov v poštev. Posebej je poudariti, da je zgraditev te proge neodložljiva tudi z ozirom na interese državne obrambe.

Zahteva po nujni zgraditvi železniške proge St. Janž—Sevnica je tem bolj utemeljena, ker je bila ta proga uzakonjena že leta 1922 in vnovič predvidena v državnem budžetu 1927/28. Za to progo so izdelani vsi podrobni načrti ter se lahko takoj razpiše ofertalna licitacija. Po izjavi kraljevske vlade so sedaj v programu velikih javnih del finančna sredstva tudi za to progo zagotovljena.

Spričo priprav za volitve v Narodno skupščino se polašča prebivalstva bojazen, da ne bi njegove žive nade po končani volilni borbi zapadle. Tem nujnejše je, da se gradbena dela takoj oddajo in da se z gradnjo faktično prične že meseca aprila 1935. V takem dejstvu bo prebivalstvo videlo dragoceno garancijo za rešitev iz neznozne bede, v kateri propada zaradi dolgotrajne ekonomske depresije.

V tem duhu ponovno prosimo in pozivljemo kraljevsko vlado, da z vso pospešbo ukrene vse potrebno, da se more nemudoma pričeti z gradnjo železniške proge St. Janž—Sevnica.

ničarje. Ko je bilo prečitano še poročilo nadzornega odbora, je bila otvorjena debata o poslovanju banke. V debati sta se oglasila k besedi le dva govornika, in sicer kot prvi univ. profesor in znani ekonomski pisatelj Velimir Bajkić, ki je med drugim izjavil:

Nikdar še ni bilo tako potrebno govoriti o delu Narodne banke, kakor sedaj, ko padajo cene in ko so mezde vedno nižje. (Voja Petković: »Bafa je kriv!«) Naša Narodna banka poklanja v svojem poročilu mnogo premalo pažnje na vprašanje cen. Odkar vodi Narodna banka deflacijsko politiko, se razvijajo cene naravnost obupno. Dočim so bili l. 1928/29 industrijski izdelki spodaj, kmečki pa zgoraj, se sedaj cene industrijskih izdelkov polagoma višajo, cene kmetijskih pridelkov pa padajo. Od prosperitete v l. 1928. je zašel naš kmet v naravnost obupen položaj.

Govornik opozarja, da so na svetu samo štiri države, v katerih so cene bolj padle ko v Jugoslaviji. To so države z zlato vafuro, in sicer Nemčija, Šveica, Italija in Francija. Niti v eni državi z razvrednotenjem valute niso cene padle v tej meri ko v Jugoslaviji. To je dokaz, da je vzrok padca cen notranji. In ta vzrok je v deflacijski politiki Narodne banke.

Prof. Bajkić opominja, da se v drugih državah, ko na Madjarskem in v Argentini, gleda na to, da se z izvoznimi premijami izboljšajo kmetovalcu cene. Pri nas pa se to ni delalo. Posledica tega je, da so cene, preračunjene na zlato veljavo, padle v Jugoslaviji v tej meri, ko niti v eni drugi državi.

Narodna banka pravi, da vodi politiko stabilnosti. Toda to je dosegla le z brutalno deflacijo, ki se izvaja že nekaj let. Kupno silo denarja določa količina denarja v obtoku in hitrost njegove cirkulacije. Narodna banka sistematično zmanjšuje obtok bankovcev. Od 5,8 milijard v letu 1929 je padel sedaj obtok na 4,3 milijarde. Kovanje srebrnega denarja za eno milijardo je sicer to deflacijo nekoliko ublažilo. Če pa upoštevamo odtegnitev denarja pōtem blagajniških zapisov, zmanjšanje obtoka in kovani denar, potem vi-

dimo, da so aktivna plačilna sredstva padla od 5,9 milijard v l. 1929 na 5 milijard v l. 1934. Več sredstev je za izvajanje deflacije. Narodna banka je prodajala zlato zaloge in dinarje spravljala v blagajne. Drugega sredstva, tako imenovane nakupa in prodajanja državnih papirjev, se Narodna banka ni mogla posluževati. Tretje sredstvo je zmanjševanje terjatev in s tem sredstvom more Narodna banka izvajati deflacijo. Predvsem pa bi morala Narodna banka pobijati deflacijo, nastalo zaradi bančne krize. Kapital se je potegnil iz bank in je zaprt v blagajne. Zaradi bančne krize in krize zaupanja se je zmanjšala hitrost cirkulacije denarja. Treba gledati zlasti na to, da se likvidnost denarnih zavodov zopet omogoči.

Prof. Bajkić se nato izjavlja za umerjeno inflacijo, ker bi ta poživila gospodarstvo.

Za njim je govoril Arsa Stamenković, ki nastopa proti vsaki familiarnosti pri dovoljevanju kreditov. Vendar pa bo glasoval za poročilo upravnega odbora. Končno pravi še, da je za dobro gospodarstvo potrebna tudi politična demokracija.

Ker se ni nihče več oglašil k besedi, je dal guverner na glasovanje poročilo uprave in njen predlog o razdelitvi dobička. Oba predloga sta bila sprejeta. Po tem predlogu je bil dosežen brutto-dobiček v višini 128,3 milj. Din, skupni izdatki pa so znašali 95,2 milijona Din. Čisti dobiček znaša torej 33 milijonov Din. Od čistega dobička se po zakonu odbije za rezervni fond 1,6 milijona Din, ostanek 31,4 milijonov pa se razdeli med državo in delničarje, in dobe delničarji skupno 21,6 milijonov, država pa 9,7 milijonov, 614.000 pa se prenese na novi račun. Od delnice se izplača po 350 Din dividende.

Nato je občni zbor podelil upravi in nadzornemu odboru absolutorij, nakar je bil izvoljen v upravni odbor podguverner dr. Meljko Čingrija, v nadzorni odbor pa Tanasije Zdravković, Salomon Koen in Dragoslav Gabrović.

Nato je guverner zaključil občni zbor.

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani ima

XI. letni redni zborni zbor

v nedeljo, dne 17. marca ob pol 9. uri v veliki dvorani »Trgovskega doma«.

Dnevni red: 1. Otvoritev in poročilo predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo blagajnika. — 4. Poročilo revizorjev. — 5. Volitev novega odbora (predsednika, predsednika razsodišča in 9 odbornikov). — 6. Volitev dveh preglednih računov. — 7. Določitev članskih prispevkov. — 8. Samostojni predlogi. — 9. Slučajnosti.

NB. Občni zbor je sklepčen, kadar je prisotnih vsaj tretjina vseh rednih članov. Ako občni zbor ni sklepčen ob napovedani uri, bo pol ure nato drugi občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom ter je sklepčen pri vsakem številu članov.

Morebitne samostojne predloge je treba po društvenih pravilih naznaniti odboru najmanj 5 dni pred občnim zborom in jih mora podpirati vsaj 5 rednih članov.

Konkurzi in prisilne poravnave v februarju

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za februar naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na lanski februar):

1. Otvorjeni konkurzi: v Dravski banovini 6 (7), Savski 4 (1), Vrbaski — (—), Primorski 1 (1), Drinski — (2), Zetski — (1), Donavski 3 (4), Moravski — (4), Vardarski — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (3).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 4 (8), Savski 3 (4), Vrbaski — (1), Primorski 2 (—), Drinski 2 (5), Zetski — (1), Donavski 4 (12), Moravski — (—), Vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (4).

3. Končana konkurzna postopanja: v Dravski banovini 4 (3), Savski 7 (4), Vrbaski — (1), Primorski 4 (—), Drinski 2 (1), Zetski 1 (1), Donavski 2 (9), Moravski 4 (6), Vardarski 5 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 5 (1).

4. Potrjene prisilne poravnave: v Dravski banovini 6 (1), Savski 4 (1), Vrbaski — (—), Primorski 4 (1), Drinski 1 (2), Zetski — (1), Donavski 3 (1), Moravski — (—), Vardarski — (—), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1).

Politične vesti

Notranji minister Velimir Popović je govoril v soboto po radiu o jugoslovanskem narodnem edinstvu ter jugoslovanski misli. Opozarjajoč na veliko silo narodne misli, ki je tudi v najtežjih časih varno vodila naš narod, je prešel na napake, ki so se pri nas storile.

Tako so državniki, ki so smatrali narodno edinstvo za dogmo, omogočili z imenom kr. Srbov, Hrvatov in Slovencev trojstvo plemen; v tej — po imenu federativni državi — pa uvedli najtrši administrativni centralizem. Pravilno pa bi bilo, da se najprej z imenom koncentrirana narodna misel, z dobrim upravnim sistemom, ki bi odgovarjal razmeram v posameznih pokrajinah, pa polagoma omogoči vsebinska enakost narodne misli pri vseh.

Titulescu je izjavil, da sedanji dogodki v Grčiji dokazujejo, kako je Balkanska zveza potrebna in močna. Naj bodo sedanji dogodki še tako resni, vendar ni za Grčijo nobena nevarnost, da bi katerakoli njena sosedna hotela ogroziti njeno varnost. Pogodbe o medsebojni pomoči so se izkazale. Prepričan je, da tudi Bolgarska nima neprijateljskih namenov proti Grčiji, čeprav je bil njen korak pri Društvu narodov neuteemeljen. Z iskrenim sporazumom med Bolgarsko in Turško naj se ta korak likvidira. Položaj v Grčiji ni po zaslugi Balkanske zveze niti zdaleka tako resen, kakor izgleda na prvi pogled.

Tudi turški zunanji minister je podal daljšo izjavo zaradi dogodkov v Grčiji in bolgarskega protesta v Ženevi. Izjavil je, da Turčija ni povečala svojih vojaških posadk v Traciji. Prijateljska pogodba med Turčijo in Bolgarsko velja še naprej in nobeno dejanje turške vlade ni bilo v nasprotju s to pogodbo. Presenečen pa je, da je Bolgarska mobilizirala dva letnika.

Bolgarski zastopnik pri Društvu narodov Antonov je po prijateljskem razgovoru s turškim delegatom pri D. N. svoj protest umaknil in zaprosil tajništvo, da njegovega protesta ne pošlje drugim članicam Sveta DN.

Splošno ofenzivo proti venizelistom v Macedoniji in Traciji so začele grške vladne čete v soboto. Vladna poročila pravijo, da je bila ofenziva uspešna na vsej črti in da je odpor upornikov vedno slabejši. Vladne čete so prekoračile Strumo in zavzele Demir-Hisar. Veliko število upornikov se je udalo brez boja. Čete venizelistov so v razsulu.

Vladne čete napredujejo in so zavzele tudi že mesto Seres. Od tu bodo vladne čete nadaljevale svoje prodiranje proti Kavali in Drami. Kavalo in postojanke venizelistov v okolici Kavale so bombardirala vladna letala.

Poraz venizelistov je popoln. Vladne čete so zasedle že tudi Dedeagač in Kavalo, vrhovni poveljnik upornikov v Macedoniji pa je zbežal na Bolgarsko, kjer so ga internirali. Tudi poveljnik uporniške mornarice je pobegnil. Nasprotniki Balkanske zveze so doživeli mogočen poraz.

Grški poslanik Politis v Parizu, ki je sicer znan kot pristaš Venizela, je izjavil, da je bila akcija Venizela brez vsakega smisla in da je bila le v škodo naroda. Posledica splošnega nezadovoljstva nad Venizelovim odporom je, da venizelisti trumoma izstopajo iz njegove stranke.

Nemški listi še naprej odklanjajo vzhodni pakt. Upravičeno pišejo francoski listi, da ne morejo razumeti, če Nemčija na eni strani govori in piše o ruski nevarnosti, na drugi strani pa odklanja pakt, ki bi preprečil to nevarnost.

Hitler odpotuje na Bavarsko na 14 dnevnih oddih, da si opomore od prehlada, ki ga je po nekaterih vesteh povzročila angleška bela knjiga.

Angleški zunanji minister Simon obišče vendarle Berlin, in sicer koncem marca, ko se vrne Hitler z oddiha.

Drž. podtajnik Eden obišče v zadnjem tednu marca Varšavo in Moskvo, kjer ostane štiri do pet dni. Imel bo ista pooblastila kakor zunanji minister Simon za berlinski obisk.

Ne 400, ampak 900 letal pošlje Italija na abesinsko mejo. Enako odhajajo še vedno nove italijanske čete v Afriko in to v času, ko se uradno sporoča, da je prišlo do začasnega sporazuma. Jasen dokaz, da bo ta sporazum zelo začasen.

Zunanji ministri baltičkih držav so sporočili Lavalu, da njih države pozdravljajo vzhodni pakt in da upajo, da bosta Francija in Vel. Britanija nadaljevali pogajanja za sklenitev tega pakta, ki zajamčuje mir v Evropi.

Denarstvo

Tečaji državnih in od države zajamčenih papirjev

Na podlagi § 12, točke 9. finančnega zakona za l. 1934./35. je odredil finančni minister naslednje tečaje za državne in od države zajamčene papirje:

2 in pol % vojna škoda (nominala 1000 dinarjev) uradni tečaj 400 Din;

7% posojilo iz l. 1921. (nominala 100 dinarjev) uradni tečaj 80 Din;

4% agrarne obveznice (nominala 100 dinarjev) uradni tečaj po 50 Din;

6% drž. obveznice iz l. 1930. (nominala 100 Din) uradni tečaj po 70 Din;

delnice Priv. agr. banke (nominala 500 dinarjev) uradni tečaj po 300 Din.

Ti tečaji veljajo od dne 10. marca dalje in se morajo uporabljati od vseh državnih in samoupravnih oblastev itd. v primerih, kadar se morajo te obveznice sprejemati na podlagi posebnih zakonov, uredb ali pravilnikov v jamstvo po borznem tečaju.

Zgoraj določena vrednost teh papirjev ostane v veljavi za ves čas trajanja jamstva, izračunjenega po tej vrednosti.

Stanje naših kliringov

Po izkazu Narodne banke z dne 6. t. m. je v zadnjem tednu narastel naš saldo v kliringu z Nemčijo od 255 na 257 milijonov. Izplačila po avizah do št. 3519 in od dne 5. XI. 1934. — Naš saldo v italijansko-jugoslovanskem kliringu se je znižal od 15,9 na 15,2 milijona Din. Na izplačila je treba čakati 12 dni. — V švicarsko-jugoslovanskem kliringu se je saldo v našo korist znižal od 5,4 na 4,9 milijona Din. Na izplačila je treba čakati okoli 17 dni.

*

Ob otvoritvi lyonskega velesejma je imel ministrski predsednik Flandin velik govor, v katerem je razpravljal o političnih in gospodarskih vprašanjih. Izjavil je, da more edino stabilizacija valut oživiti mednarodno gospodarstvo. Francija bo storila zato vse, kar je v njeni moči, da pride čimprej do stabilizacije valut.

Predsednik belgijske vlade Theunis je izjavil v parlamentu, da bo vlada ohranila tečaj belge na dosedanji višini.

Banca Commerciale Italiana v Milanu izkazuje za l. 1934 5,4 (l. 1933 42,44) milijonov lir čistega dobička. Ves čisti dobiček se prenese na novi račun, dočim je bila v l. 1933 izplačana 5 odstotna dividenda.

Dunajska občina izda za financiranje svojega investicijskega načrta obveznice v višini 40 milijonov šilingov.

Logarska in zgornja Savinjska dolina - klimatska kraja

Mariborska tujskoprometna zveza je podvzela akcijo, da bi se proglasili Logarska dolina in zgornja Savinjska dolina za klimatske kraje. Obe dolini s kraji Solčava, Luče, Gornji grad in Ljubno predstavljata najprivlačnejše enote naših Alp. Vsi ti kraji so zadostno opremljeni z dobro urejenimi hoteli in penzionci. Imajo pa ti kraji tudi vse zakonske predpogoje za uvrstitev med klimatske kraje. Tujski promet je že sedaj živaher ter narašča od leta do leta. Samo postojanke Slov. planinskega društva je lani obiskalo 6170 tuzemcev in 644 inozemcev, prenočišč pa izkazujejo 4717. Logarska dolina je zlasti priljubljena turistom iz Beograda, Primorja in Donavske banovine. Zadnje čase se pa opaža, da začenjajo stalni gosti iz omenjenih področij izostajati, ker jih pač izvajajo vozne olajšave v druge kraje. Zaradi tega se bo tujski promet v Logarski in zgornji Savinjski dolini gotovo zelo dvignil, čim se jima prizna značaj klimatskih zdravilišč in s tem njunim obiskovalcem polovična vožnja na železnici. Kot izhodne postaje bi prišli v poštev Celje, Smartno na Paki in Kamnik. Prebivalstvo Logarske in zgornje Savinjske doline, ki je bilo doslej navezano le na zaslužek od prodaje lesa, bi s porastom tujskega prometa dobilo nov vir dohodkov, ki bi osiromašene kraje gospodarsko zopet dvignil. Ker je sedanji železniški minister pokazal veliko razumevanje za dvig tujskega prometa, s katerim se dohodki železnice znatno zvišujejo, je upati, da bo Tujskoprometna zveza s svojo akcijo uspela in da bomo še pred pričetkom letošnje tujske sezone dobili tudi za obisk zgornje Savinjske in Logarske doline ugodnost polovične vožnje na železnici.

Ženeva in njene kulise

Predavanje generalnega tajnika industrijskih korporacij dr. D. Čučina v Ljubljanskem klubu

IV.

Skrb za mednarodno higieno

Druga enako važna in velika tehnična organizacija Društva narodov se nanaša na mednarodno higieno v svrhu pobijanja raznih bolezni. Ta organizacija se ravna po na prvi pogled paradoksalnem pregovoru, da je zdravje še bolj nalezljivo ko bolezen. Ta organizacija D. N. daje posameznim državam nasvete v vprašanih higieni, organizacije medsebojnega informiranja in tesnega sodelovanja higienskih oddelkov in društev Rdečega križa, organizira posebne ankete v oddaljenih in evropski kulturi manj dostopnih krajih sveta, sodeluje pri organizaciji poskusnih postaj za različne bolezni itd. Naši kmetje imenujejo na pr. postaje za proučevanje malarije bolnišnice za komarje. Poleg Mednarodnega urada za javno higieno, ki jim služi kot posvetovalni organ, ima D. N. še svoj poseben odbor s tajništvom. V tej organizaciji se visoko ceni delo našega ekspatriiranega proroka doktorja Štamparja (nemo propheta in patria).

V D. N. obstoji Mednarodna organizacija za intelektualno sodelovanje (Cooperation intellectuelle) z več ko dvajset nacionalnih odborov, z Mednarodnim odborom za informacije o univerzah, o znanstveni dokumentaciji in podobno. Ne vem, kako si je zamišljal pok. Leon Bourgeois to organizacijo. Ali je hotel z njo konkurirati Pen-klubom ali je hotel omogočiti revnim genijem in talentom, da se sestajajo in izmenjavajo misli? Če je v resnici hotel, da iz te organizacije ustvari zbor svetovnih znanstvenikov in umetnikov, potem je zgrešil cilj, ker bi vsaj zaenkrat namesto znanosti in umetnosti zbral kvečjem njeno birokracijo.

Stalno sodišče v Haagu

Omeniti je treba tudi popolnoma samostojno ustanovo, ustvarjeno na podlagi čl. 14 pakta o D. N. in sklepa prve glavne skupščine, to je njeno stalno sodišče v Haagu. To je sodišče, na katerem igra javno mnenje vloge žandarja. To sodišče je pristojno, da sodi o vseh vprašanih, ki mu jih predlože zainteresirane stranke in za vse primere, ki jih predvidevajo mednarodne pogodbe in konvencije. Sodišče v Haagu pa daje tudi posvetovalna mnenja o vseh vprašanih, ki mu jih postavlja ali D. N. ali kakšna druga mednarodna ustanova ali država po Svetu in Skupščini D. N. Pri izbiri sodnikov, ki so popolnoma neodvisni in zelo dobro plačani, se ozira v prvi vrsti na sposobnost kompetentov in šele v drugi vrsti na njih narodnost. Odveč je pripomniti, da so vsa ta mesta zaradi svojih visokih moralnih in materialnih prednosti zelo iskana.

Delo na gospodarsko-finančnem polju

Ogromno dela je izvršilo D. N. na finančno-gospodarskem polju, čeprav to delo ni bilo vedno uspešno. Še pred kratkim so bili vsi vzroki vojnih komplikacij v želji nekaterih velesil, da si prilaste petrolejska ležišča ali druge izvire sirovin. Ko pa se je posrečilo, da se mnogi glavni proizvođači pridobivajo na sintetičen način, je ta vzrok komplikacij oslabil. Zato pa je nastal drug vzrok, ki je zaradi svoje nedolčnosti še bolj nevaren. Čeprav se namreč ljudje danes zavedajo, da vojna ubija potrošnike, da spravlja v nered državne in zasebne finance in vse svetovno gospodarstvo, je še vedno veliko vplivnih ljudi, ki mislijo, da more edino vojna izboljšati gospodarski položaj njih države. Pri tem v prvi vrsti mislijo na velike dobičke, ki bi se mogli doseči s prodajanjem orožja in živih državam, ki so v vojni, ne mislijo pa na to, da bi bile poznejše reperkusije te vojne škodljive tudi za one države, ki so bile samo v gospodarskih zvezah s temi državami. Ker pa ta povezanost vsak dan raste, postaja vojna vsaj po svojih posledicah univerzalna. Občni interes zato zahteva, da se vsaka vojna prepreči in da treba preprečenje vojne tudi organizirati, in sicer na ta način, da se odpravijo ovire za zamenjavo blaga, kapitala in delovne sile.

To načelo je znova naglasila mednarodna finančna konferenca v Bruslju l. 1920, na kateri so zastopniki skoraj 40 držav razpravljali o inflaciji, plačilnih bilancah, proračunskih ravnovesjih itd. Po tej konferenci je ustanovilo D. N. v svrhu čim boljše gospodarskega sporazumevanja med narodi gospodarsko in finančno sekcijo, od katerih je vsaka imela svoj odbor strokov-

njakov. Ti sekciji in ta odbor niso imeli samo nalogo pripraviti mednarodne konference in njih sklepe, temveč so morali tudi proučevati vse aktualne gospodarsko-finančne probleme, kakor so klavzula o največji ugodnosti, gospodarska statistika, carinska nomenklatura, naseljevanje tujcev, dvakratno obdačevanje, zlata veljava in druga vprašanja. Kakor hitro pa je prišlo do sestankov, na katerih naj bi delegati držav sklenili o teh vprašanih obvezne sklepe ali konvencije, se je vedno pokazalo, da veliki tenorji velesil na ženevskem govorniškem odru sicer povečujejo potrebo vzajemnosti med narodi, da pa pri tem mislijo le na vzajemnost uslug drugih, ne pa tudi na vzajemnost lastnih žrtev.

Le nekaj primerov iz moje lastne prakse! Na konferenci za odpravo uvoznih prepovedi, sklicanje katere so najbolj zahtevali baš evropske velesile in na kateri naj bi plačale ves račun majhne in industrijske še nerazvite države, je Vel. Britanija kot prva zahtevala, da se za barve določi izjema. Njenemu primeru so za petami sledili Francija, Nemčija za premož in staro železo ter druge velesile in s tem onemogočile, da sploh pride do konvencije.

Na konferenci za znižanje carinskih ograj so zahtevale velesile od nas agrarnih držav, da znižamo carino za industrijske izdelke, dočim so pa same istočasno povečale carino na uvoz agrarnih produktov. Jaz sem jim takrat citiral Bernarovo varianto o kravi in njenem teletu, ki so ga zaklali presrečni starši, ko se jim je vrnil izgubljeni sin: »On a tué le veau et on a fait la noce et la vache disait. Ça va bien, ça va bien. Ces gens là, en retrouvant leur gosse, comment par tuer le mienc.* Prepričan, da je šala še najbolj prikladen način, da se pove resnica, sem pozneje na isti konferenci svojemu švedskemu kolegi, ki nam je poveljujoč blagoslove svobodne trgovine prijateljsko svetoval, da znatno znižamo svoje carinske bariere, povedal ono zgodbo o človeku, ki se potaplja v jezeru in kliče iz vsega grla na pomoč. Z obale pa ga nekdo sprašuje, zakaj se dere, nakar mu ta odgovarja: »Derem se, ker ne znam plavati.« Nato mu odgovarja oni, ki je na trdni zemlji: »Saj tudi jaz ne znam plavati in vendar se ne derem tako ko Vil«.

Znano je, da so švicarske krave zelo dobre za priplod, zelo slabe pa za jelo, da se tuje stalno pritožujejo nad švicarsko pečenko. Da bi mogli uvažati svojo živino, smo zahtevali, da nekatere države, zlasti pa Švica, sklenejo z nami veterinarske konvencije. Ker je švicarski delegat trdil, da pri njih ni potrebe po uvozu tuje živine, sem mu povedal ono Bernarovo varianto o vrtniti izgubljenega sina, trdeč, da se je ta mrštil, ko je grizel trdo meso, nakar se mu je oče opravičeval z besedami: »Je sais bien, le veau est mauvais et il est très cher, mais nous n'avons pas de conventions veterinaires.**

* Ubili so tele in napravili pojedino, krava pa je dejala: »To je dobro! to je dobro! Ko ti ljudje najdejo svojega ljubljence, ubijejo mojega«.

** Dobro vem, da je slabo in zelo drago, toda mi nimamo veterinarskih konvencij.

Zunanja trgovina

Izvozniki sadja in izprememba trgovinske pogodbe z Nemčijo

Združenje sadnih eksporterjev in trgovcev v Mariboru je odposlalo trgovinskemu ministru v Beograd posebno spomenico, v kateri opozarja, da so v trgovinski pogodbi med našo državo in Nemčijo določbe o sadnem izvozu pomanjkljive in da jih je potreba izpremeniti. Sadni eksporterji predlagajo, da se:

1. odpravi sedaj obvezno pakiranje v zabojih ter doseže možnost izvoza, v kolikor ni kontingentiran, v razsutem stanju;
2. da ostanejo pri izvozu razsutih jabolk sedanje carinske postavke, ali se pa po možnosti še znižajo;
3. v primeru, da Nemčija vztraja na uvozu jabolk samo v zabojih, naj se za zaboje zniža uvozna carina na postavko a la rinfusa;

4. da se doseže izvozni kontingent za najmanj 5000 vagonov;

5. da se dodeli 80% doseženega kontingenta za izvoz v Nemčijo za jabolka iz Dravske banovine Združenju sadnih eksporterjev in trgovcev v Mariboru;

6. da se vsa izvozna vprašanja glede jabolk uredijo z Nemčijo pravočasno in pred pričetkom izvozne sezone, t. j. najkasneje do maja t. l., da se ne ponovijo lanskoletne težave.

Navedeni predlogi Združenja sadnih trgovcev in eksporterjev so z ozirom na žalostne lanskoletne izkušnje popolnoma upravičeni in pričakovati je, da se bodo tudi upoštevali. V kratkem se bodo pričela pogajanja z Nemčijo radi izprememb nekaterih odstavkov v trgovinski pogodbi. Potrebno bo razpravljati tudi o določbah, ki govorijo o izvozu sadja in pri tem bi bilo zelo umestno, če bi se pritegnili tudi strokovnjaki iz vrst sadnih eksporterjev k pogajanjem.

*

Italija je sklenila začasno trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško, ki dovoljuje češkoslovaški uvoz na dosedanji višini. Pogajanja za sklenitev definitivne trgovinske pogodbe se bodo takoj nadaljevala.

Tudi med Švico in Italijo je bil dosežen začasen sporazum glede medsebojne trgovine.

Avstrija se pogaja z Rumunijo za dobavo 1600 vagonov pšenice po prednostni carini osmih zlatih kron.

Nemčija je dovolila davčne olajšave tudi za tovrstne avtomobile in za avtobuse. Poleg tega se zniža na polovico davčno breme za vse tovrstne avtomobile, ki se ne poslužuje za pogon »tekočih« pogonskih sredstev.

14 dnevni moratorij je odredila grška vlada zaradi izrednih razmer za vsa zasebna trgovska izplačila.

Iz naših organizacij

Združenje trgovcev za srez Ljubljana-okolica sporoča vsem gg. članom, da bo v četrtek, dne 21. marca t. l. ob pol 9. uri dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma, redna letna skupščina z običajnim dnevnim redom. Računski zaključek ter proračun sta članom v pisarni Združenja na pogled. — Uprava Združenja trgovcev.

Iz trgovinskega registra

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri naslednjih tvrdkah:

Celjska tekstilna tovarna Bergman in drug. Celje. Ernestu Kovaču je bila podeljena poedinska prokura, da je imenovani upravičen sam zastopati tvrdko.

Strojne tovarne in livarne, d. d., Ljubljana. Izbrise se inž. dr. Stanislava Punčuhu podeljena prokura.

Tekstilbazar, družba z o. z. v Ljubljani. Likvidatorja Ida Caharija in Fran Ramovž podpisujeta odslej likvidacijsko firmo kolektivno.

Triglav prometna d. d., Ljubljana. Izbrise se član upravnega sveta dr. Ivan Sajovic.

Lesna eksportna in splošna industrijska delniška družba Maribor. Občni zbor je sklenil, da se zviša delniška glavica od 2 milijona za en milijon na tri milijone dinarjev ter se ta povišek deli na 1000 delnic po nominalni vrednosti 1000 Din.

A. Fürst in sin, trgovina z mešanim blagom, Murska Sobota. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: Nina Fürst, Aladar Fürst in Elemer Fürst, vsi trgovci v Murski Soboti.

F. C. Schwab, trgovina z mešanim blagom, Ptuj. Izbrise se dosedanji imetnik Egon Schwab zbog smrti. Vpiše se novi imetnik Harald Schwab, dipl. trgovec v Ptuj. Izbrise se prokura Marije Schwab, roj. Hutter in Harald Schwaba. Prokura se je podelila Magdaleni Schwab roj. Poppovič, soprogi trgovca v Ptuj.

A. Kačman, prav A. Kašman, Škofja Loka. Izbrise se zbog smrti dosedanji lastnik Anton Kašman, vpiše pa nova lastnica Marija Ferjanč, vdova Kašman, trgovka v Škofji Loki.

Izbrisale so se naslednje tvrdke: Šumer in Petek »Tivar obleke« in trgovina z mešanim blagom, Konjice — javna trgovsko družba — zaradi opusta obrata.

Simonč Stanislav, trgovina z vinom, Mihalovci — zaradi prestanka obrta.

Šnuderl Franjo, trgovina z mešanim blagom, Zg. Sv. Jakobski dol — zaradi zmanjšanja obrata.

Dobave-licitacije

Dne 28. marca bo pri generalni direkciji drž. železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 13.035 različnih šip; dne 4. aprila pa za dobavo 35.688 manesmanovih cevi. (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani.)

Dne 18. marca bo pri Komandi 39. pešadijskega polka v Celju licitacija za dobavo kvasa za čas od 1. aprila do 30. junija 1935. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Dne 19. marca bo pri Komandi graničele trupe v Skoplju ofertna licitacija za dobavo 19.000 kg pocinkane žice. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Dne 20. marca bo pri Komandi mornariče v Zemunu pismena licitacija za dobavo 400 ton olja za kurjenje. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Razna dela se oddajo v pozlačenje z ofertno licitacijo dne 25. marca pri Minerski komandi v Kumboru. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 14. marca ponudbe o dobavi 30.000 kg sena, 900 m trstike za strope, 4 sit za sejanje peska, 30 vrat za švedske peči, 30.000 kg nevašenega apna, 50 m² ladijskega poda; do 21. marca pa o dobavi 80 rezervnih stekel za mazalce in 150 m² ladijskega poda.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 22. marca ponudbe o dobavi 200 steklenic sidola, 210 ščetk, 25 kg salmiaka, 100 kg terpentina ter 4000 kg žebeljev.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 28. marca ponudbe o dobavi 900 jeklenih vrvi.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 21. marca ponudbe o dobavi 1460 kg petroleja in 300 kg bencina za motorje.

Dne 29. marca bo pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo varnostne naprave proti plinom.

Pri Generalni direkciji drž. železnic v Beogradu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: dne 26. marca za dobavo 9911 kg razne žice, 2880 m² raznih mrež; dne 27. marca za dobavo 838.963 kg razne železne pločevine; dne 28. marca za dobavo 122.500 kg kositra v blokih in 700 kg spajalnega kositra. (Pogoji pri strojnem oddelku Direkcije drž. železnic v Ljubljani.)

Upravičene zahteve avtobusnih lastnikov

Združenje prevoznikov z motornimi vozili je v posebnih spomenicah na bana in finančnega direktorja opozorilo na silno davčno preobremenitev avtobusnih podjetij. Zaradi napačne misli, da motorna vozila konkurirajo v preveliki meri železnic, se je hotelo z visokimi davčnimi onemogočiti ves promet z motornimi vozili. Tako je bil prepovedan prevoznikom z motornimi vozili prevoz kosovnega blaga v nerednem prometu, poleg tega pa je bila predpisana avtobusom poleg vseh davščin še 15% drž. prevozna taksa v višini 15% kosmatega dobička. Sedaj pa se pripravljajo znižanje takse na motorna vozila, ki pa za tovrstne avtomobile ne bi veljalo. S tem bi se prevoznikstvo z motornimi vozili čisto onemogočilo. To pa ne bi bilo v državnem interesu, ker bi se silno znižali državni dohodki od trošarine na bencin in olje. Lastnik tovrstnega avtomobila, ki prevozi v enem letu 30.000 km, plača te trošarine državi za 50.000 Din. Napačno pa je tudi, da se pobira v Sloveniji, in edino v Sloveniji, 15% prevozna taksa tudi za prevoz v krajevnem prometu, dočim bi se smela pobirati le v medkrajevnem.

G. ban dr. Puc, kateremu je izročila deputacija prevoznikov spomenico, je obljubil deputaciji svojo pomoč.

Fr. Zelenik:

Vzroki neuspeha

Splošno znano je, da so cene poljedelskim pridelkom padle za več ko polovico, in iz česar sledi, da dobi kmetovalec za svoje proizvode mnogo manj ko prej.

Istotako je pa tudi splošno znano, da se industrijski in obrtni izdelki niso v enakem razmerju pocenili kakor poljedelski pridelki in zato ne more kmečko ljudstvo, ki tvori v naši državi glavni del potrošnikov, kriti svojih potreb v industrijskih in obrtnih izdelkih v zadostni meri. To zmanjšano nakupno moč kmečkega prebivalstva občuti v prvi vrsti trgovina, ker ljudje ne morejo kupovati, ker nimajo denarja. Niti posojila ne morejo dobiti kmetje, ker so jim s tisto malo preudarjeno zaščito popolnoma uničili vsak kredit. Tudi največji posestnik ne more dobiti niti skromnega posojila na svoje veliko imetje.

Nimam prilike, da bi čisto poznal okoliščine podeželskega trgovca in zato tudi ne morem reči, kaj naj napravi proti zastoji v trgovini podeželski trgovec, ki je navezan izključno le na kmečkega odjemalca.

Zato se lotim vprašanja, ali z enako upravičenostjo stoka trgovec v mestu, ki ni navezan izključno na podeželskega odjemalca, temveč v prvi vrsti na odjemalce iz raznih slojev mesta.

Nočem izrekati nobenih očitkov ali kaj podobnega, če pravim, da imajo ljudje za vsako neumnost, za vsako zavabo itd. vedno denar. Svet ima vedno denar za to, kar mu ugaja in treba je le zbuditi želje po tem. Kakor znajo drugi vzbuditi željo po zabavi in drugem, tako mora trgovec zbuditi željo po blagu. Da je to možno, se je lahko vsak sam prepričal pred kratkim, ko je neka velika tvrdka priredila veliki sejem in se je obiskovalcev in kupovalcev kar trlo dan za dnem.

Ne morem naštevati sredstev in pripomočkov, ker jih je nešteto za vsako pavnogo trgovine, pač pa bom navedel le nekaj napak, ki zmanjšujejo ali celo ugonablajo uspeh, pa se jih mora trgovina ogibati.

Mnogo trgovcev je, ki si domišljajo, da ne potrebujejo reklame, ker da je njihova tvrdka stara in znana po svoji solidnosti, da bi baje bilo za nje že poniževalno, če bi opozarjali na svojo firmo, kakor to delajo »mladi kričarji«, ki so šele začeli.

V resnici pa nam vrednost reklame dokazuje to, da »mladi kričarji« lezejo navzgor, stare solidne firme pa propadajo, ko se le molče opirajo na stari sloves svoje solidnosti in zanesljivosti. Je že tako, da svet posluša tistega, ki bolj vpije, molččega pa ne vidi.

Pri nas je še več ko preveč razširjeno mnenje, da je vse tuje boljše ko domače. Večinoma pa ljudje niti ne vedo, kaj se vse doma že izdeluje. Industrijska podjetja na naši zemlji spravljajo odlične izdelke na trg in v promet, toda našim industrijcem se ne zdi vredno opozarjati občinstva na svoje izdelke. Mnoge ovira v tem pogledu njihova cenovna politika. Cene svojim izdelkom drže visoko in potem ne morejo opozarjati potrošnika na to, da so njihovi izdelki ravno tako dobri, če ne boljši od tujih, v ceni pa dokaj cenejši, ker niso obremenjeni z visoko carino.

Potrebna je reklama vsake vrste in brez nje ne vzdrži niti največja solidnost.

Imamo pa tudi trgovce, ki prav marljivo in neprestano čepijo za svojo pisalno mizo, premišljujejo in študirajo, pa prav nič ne vidijo in ne slišijo in se tudi ne zanimajo, kaj se godi okoli njih, kaj in kako se dela v prodajalnici, v skladišču itd. Še bolj greši tisti trgovec, ki nikdar ni v svoji trgovini ali le redkokdaj.

Neka trgovina je prav dobro delala ali bilance niso izkazovale primerne uspeha. Nikakor ni šlo naprej. Lastniku se je čudno dozdevalo, kje je uspeh dela, dokler ni slučajno prišel na to, da se je iz njegovega skladišča odvažalo blago in so drugi prejemalec denar za blago, ki ga je pa on plačeval dobaviteljem.

Nekje drugje so se stranke po noči prav poceni zalagale iz dvorišnega skladišča. Mnogokje strežejo strankam z neko počasnostjo in nobleso, ki vzbuja v strankah občutek, da so tako nekako odveč.

V neki veliki trgovini hodi šef po trgovini in z risastimi pogledi in s skremženim obrazom gleda prodajalca in stranko, če se dalj časa razgovarjata poleg kupčijskih zadev še o vsakdanjostih življenja. Ne vem, če je ta šef kdaj že stregel kakšni stranki. Najbrže misli, da se lahko stranki predloži en kos blaga, se ji odreže tri metre in dvajset centimetrov, pa hajdi napolje, drugače bi ne gledal tako in ne delal takega obraza. (Konec prihodnjic).

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine. Beograd. Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovnj material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cif pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni proizvodi:

209 — Anvers — žagana orehovina in v deblih;

210 — Bordeaux — zastopnik za doge.

Deželni pridelki:

211 — Le Caire — ržena moka;

212 — Rotterdam — sirova konoplja, fižol in žito;

213 — Casablanca — suha povrtina, zlasti fižol;

214 — Bordeaux — zastopnik za vse vrste živil;

215 — Berlin — seno in detelja, lucerna, česenj, konoplja in lan.

Sadje:

216 — Berlin — jabolka;

217 — Anvers — suhe češplje v vrečah.

Živina, perutnina in ribe:

218 — Bordeaux — zastopnik za vse vrste konzerv;

219 — Praga — sirove telečje kože.

Rude:

220 — Bukarešta — kalciniran magnetit;

221 — Tokio — zastopnik za kromovo rudo;

222 — Tunis — zastopnik za svinčeno rudo;

223 — Dunaj — infuzorična zemlja.

Industrijski proizvodi:

224 — Dunaj — škrob;

225 — Istanbul — zastopnik za steklenice za sodo vodo, navadne in posebne ključavnice in za okenske zapirave;

226 — Chicago — fin in specialen papir, papir.

Razno:

227 — Breslau — žive pijavke v večjih količinah.

Že v 24 urah

narva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perila

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Doma in po svetu

Sedanji francoski poslanik v Beogradu Naggiar je odpoklican in premeščen v Prago.

V kočevskem okraju bodo kandidirali na listi predsednika vlade: odvetnik dr. Sajo vic, Ivan Arko iz Ribnice, odvetnik dr. Ivan Lovrenčič iz Ljubljane in Fran Hočevar iz Strug. Dr. Lavrič, ki je obljubil sodelovanje pristašev bivše SLS, je sedaj to svojo obljubo prekleal.

Na listi predsednika vlade bosta kandidirala v mariborskem levem okraju upokojeni drž. tožilec dr. Jančič in krčevinski župan Janžekovič, kot namestnika pa zastopnik obrtništva Vahtar in strokovni učitelj Rabnik.

Narodna odbrana je izdala na vse svoje organizacije ukaz, da morajo vse njene organizacije od 1. marca do 10. maja opustiti vse javne sestanke in zborovanja, da se ne bi moglo njeno delo spraviti v zvezo s kakršnikoli strankarsko političnimi težnjami.

Hinko Nučič je te dni praznoval v Zagrebu 35 letnico svojega plodonosnega igralškega delovanja. Vedno delavnemu umetniku tudi naše čestitke.

Kakor poročajo beograjski listi, je razpisana prva pismena licitacija za gradbo moderne ceste na prvem sektorju državne ceste Beograd—Kragujevac za proračunsko vsoto 16,7 milijona Din.

Velika tvornica preprog v Tuzli, last tvrdke Breiner & Co., je popolnoma pogorela. Škoda znaša več milijonov Din, ki pa je krita z zavarovalnino. Nad 60 delavcev bo sedaj izgubilo delo in zaslužek.

Brezposelnih učiteljskih abiturientk in abiturientov, ki prosijo za službo, je v Dravski banovini po podatkih banske uprave 380. Število brezposelnih učit. abiturientov in abiturientk pa je dejansko večje, ker vsi pač niso zaprosili za službo, ker pač vedo, da so vsa mesta zasedena.

Neka francoska filmska družba namerava svoj prihodnji film posneti v Jugoslaviji. Pri nas smo seveda silno ponosni na to, da nas je doletela ta čast, da služimo naša lepa pokrajina kot kulisa za tuje filmske družbe, naši ljudje pa kot slabo plačani statisti.

Solunska luka je zopet odprta in grška vlada je dovolila nekaterim ladjam, da odplujejo v Solun.

V Solun je prispela francoska oklopnica »Foch«, da v primeru potrebe štiti interese francoskih državljanov.

Pruski ministrski predsednik Göring se poroči dne 12. aprila z nemško gledališko igralko Heleno Sonnemann.

Brezposelnih je bilo v Nemčiji koncem februarja 2.750.000, kar pomeni zmanjšanje števila brezposelnih za 200.000 v primeri z začetkom sedanje zime. V Franciji in Češkoslovaški pa je naraslo število brezposelnih.

V Cannesu je bil končan mednarodni kongres jeklene industrije, ki je sklenil, da se obnovi mednarodni kartel jekla.

Avstrija ima po zadnjem štetju 6 milijonov 672.687 prebivalcev, od katerih živi na Dunaju 1.860.308. Rojstva v Avstriji še vedno nazadujejo in je v tem pogledu Avstrija takoj za Francijo. Na tisoč ljudi pride le en živorojenček.

Po zadnjih podatkih ima Moskva 3,6 milijonov prebivalcev.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 13. marca: 12.00: Jugoslov. operni pevci na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Cas, koračnice velikih mostov na ploščah — 13.00: Plošče po željah — 13.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 19.00: Sokol: Skrb za naš sokolski naraščaj (J. Pertot) — 19.20: Cas, jedilni list, program za četrtek — 19.30: Nac. ura — 20.00: Prenos koncerta orkestra Glasbene Matice iz Maribora — 22.00: Cas, poročila — 22.15: Radijski orkester: valčkova ura — 23.00: Esperanto: Jugoslovska gledališka umetnost (Kozlevčar).

Četrtek, dne 14. marca: 12.00: Vojaške godbe na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Cas, Slavne pevke na ploščah — 13.00: Oja, oja (Naši kvarteti na ploščah) — 13.30: Recitacije iz zbirke pesmi Srečka Kosovela (Gale Jože) — 13.50: Srbohrvaščina (dr. M. Rupel) — 19.20: Cas, jedilni list, program za petek — 19.30: Nac. ura — 20.00: Prenos iz Beograda — 22.00: Cas, poročila — 22.20: Tekma glasbil (plo-

Spedijsko podjetje

R. Ranzinger

Ljubljana Telefon 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glav. kolodvorja. Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili.

Naročajte in širite

Trgovski listi